

УДК 351.745.7:343.365

Світлана Охріменко,*канд. юрид. наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем експертно-криміналістичного забезпечення Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ***Іван Охріменко,***докт. юрид. наук, доцент, професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ*

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВТРУЧАННЯ В ПРОЦЕСУАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО

Стаття присвячена характеристиці явища втручання в процесуальну діяльність слідчого, що розкривається через призму положень чинних нормативних актів держави та специфіки сучасної юридичної практики. Досліджуються форми втручання в професійну діяльність слідчого з боку зацікавлених осіб. Висловлюється думка, що превентивні заходи впливу з боку держави (уповноважених органів) мають здійснюватися з позицій поєднання методів переконання та примусу. Наводяться авторські рекомендації щодо розв'язання певних суперечностей нормативно-правового й організаційного характеру, які виникають в процесуальній діяльності слідчого.

Ключові слова: втручання в процесуальну діяльність слідчого, протидія професійній діяльності, працівник правоохоронного органу, правозастосовна діяльність, слідчі (розшукові) дії, перешкоджання виконанню службових обов'язків, засоби правового захисту, превентивні заходи впливу, переконання, примус.

Актуальність. У теперішніх умовах формування правоохоронної системи України методичні засади здійснення досудового розслідування об'єктивно набувають все більшого значення. Це зумовлено не лише великою значущістю для сучасного суспільства проблем протидії злочинності, але й необхідністю вдосконалення кримінального процесуального законодавства у сфері діяльності органів досудового дослідження.

Тісний зв'язок діяльності фахівця з його професійною самостійністю сприяє об'єднанню засобів для практичної реалізації ним своїх повноважень. Ці засоби в сукупності становлять відповідний механізм налагодження придатних умов та факторів щодо забезпечення прав й інтересів слідчих як ключових фігур у юрисдикційному процесі.

Саме недосконалість правових гарантій захисту процесуальної самостійності слідчого створює суттєві перепони на шляху реалізації ним своїх процесуальних повноважень під час розслідування злочинів. Вагоме значення в сприянні ефективній діяльності та захисту суб'єкта правозастосування має вдале застосування засобів процесуального примусу та державно-владного реагування на неналежну поведінку особи щодо професійної діяльності слідчого (юридична відповідальність, правові санкції тощо).

Постановка проблеми. Проблема гарантій професійної діяльності фахівця-юриста залишається доволі актуальною в умовах сьогодення, що дістає відображення в працях науковців (О. І. Антонюка, О. М. Бандурки, О. В. Бауліна, Б. Я. Гаврілова, В. І. Галагана, І. Д. Гончарова, Ю. М. Грошевого, В. О. Дубрівного, Л. М. Карнеєвої, М. В. Костицького, Є. Д. Лук'янчикова, В. Т. Нора, М. А. Погорецького, М. І. Сірого, с. М. Смокова, В. М. Тертишника, О. Г. Яновської та інших видатних учених). Це пов'язано насамперед із виникненням несприятливих факторів (небажані дії учасників процесуальної діяльності, втручання в різний спосіб у діяльність слідчого, перешкоджання виконанню ним відповідних повноважень тощо), що нерідко виникають у процесі професійної діяльності. Звідси звернемо увагу на принциповість питань щодо способів протидії процесуальній діяльності слідчого, які розкриваються через призму положень чинних нормативних актів держави та специфіки сучасної юридичної практики. Зрозуміло, що тут варто говорити й про відповідні рекомендації, які окреслюватимуть напрями застосування певних заходів реагування та впливу, спрямованих на забезпечення виконання нормативних документів. У цьому й буде полягати основна мета цієї статті.

Виклад основного змісту статті. Важливим чинником реального забезпечення ефективності професійної діяльності слідчого є гарантування, яке відбувається за допомогою специфічних засобів – гарантій, що сприяють безперешкодній реалізації ним своїх прав і обов'язків, здійснюючи його захист від можливих протиправних вчинків і небажаних діянь ззовні. Це пов'язане насамперед із реалізацією слідчими процесуальних повноважень. Так, зокрема, згідно з чинним Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) (ч. 2 ст. 40), слідчий органу досудового розслідування уповноважений проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій; приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, й ін. [1]. З огляду на наведені позиції, можна говорити про наявність у діяльності суб'єкта правозастосування юридико-психологічних чинників, а саме: професійного ризику під час проведення слідчих (розшукових) та процесуальних дій; підвищеної відповідальності працівників за результати службової діяльності та прийняття відповідних процесуальних рішень; активної протидії (як фізичної, так і психологічної) з боку зацікавлених осіб тощо.

Розкриваючи зміст деяких із наведених чинників, зазначимо, що вчинення злочинного діяння не тільки об'єктивно призводить до конфлікту конкретної особистості із законом та суспільством загалом, але й усвідомлюється нею як протидія і породжує конфліктні стосунки з оточуючими. Такі стосунки можуть тривати досить довго і проектуватись на слідчого як свідчення негативної установки на взаємодію. Причому поведінка делінквентів під час спілкування з працівником практично не нормована, вона може варіюватись безкарно у досить широких межах, а суб'єкт повинен діяти відповідно до норм закону, у чітко визначених межах. Зауважимо також, що емоційно напружений характер офіційних відносин може виявлятися й у процесі комунікації з іншими учасниками процесуальної діяльності (свідками, потерпілими, адвокатами тощо), які нерідко здійснюють маніпулятивний вплив на слідчого.

Отже, є сенс говорити, що не статус опонента визначає напруженість ситуації та

емоційність відносин (як наслідок, протидію процесуальним вимогам слідчого), а насамперед особливий характер міжособистісних стосунків учасників. Перший аргумент має об'єктивну природу, адже вкотре підкреслює специфічність профілактичної функції. Інший має суб'єктивне забарвлення та визначає спроможність суб'єкта діяльності стримувати вплив ззовні й знижувати рівень дії на особистість надто сильних подразників.

Загалом можна стверджувати, що правозастосовна діяльність слідчого здійснюється в режимі змагальності, можливої протидії з боку як учасників кримінального процесу, так й інших зацікавлених осіб. Змагальність передбачає уміння “переграти” опонентів, подолати їхній вплив. З огляду на це, слідча тактика має важливу особливість: доволі часто вона реалізується в умовах явної протидії.

Найпростіше етимологічне значення терміна “протидія” охоплює дію, що спрямована проти іншої дії, перешкоджає їй [2]. Водночас вузько спрямована юридична позиція трактує протидію як здійснення особами, що підлягають перевірці, різних спеціальних заходів, провокацій по відношенню до працівників з метою зменшення рівня їхньої захищеності, визначення та розмежування соціальних ролей, викриття їх належності до державних структур тощо [3, с. 218; 4, с. 256]. Нерідко така протидія створює реальну загрозу життю та здоров'ю слідчих органів досудового розслідування, збільшує ступінь їх професійного ризику тощо.

Беручи до уваги окреслені позиції, слід зазначити, що протидія діяльності правника виявляється в певних формах, які набувають свого специфічного відображення. Насамперед заслуговує на увагу проблема втручання в діяльність слідчого з боку зацікавлених осіб. Адже протидія є проявом втручання, що підтверджується думками окремих дослідників даної проблематики [5, с. 250].

Так, зокрема, норми Кримінального кодексу України (ст. 343) передбачає відповідальність за втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, а саме: “вплив у будь-якій формі на працівника правоохоронного органу з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень” [6]. Звідси ми бачимо, що існує відповідне реагування з боку держави на втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, у тому числі слідчого. Але, на наше переконання, кількість прецедентів притягнення осіб до кримінальної відповідальності за вказані дії дуже мала або навіть взагалі відсутня. На наш погляд, це пов'язано, передусім, з небажанням керівництва слідчого підрозділу та

прокуратури відкривати такі кримінальні провадження, оскільки вони, з одного боку, не вбачають в них судової перспективи, а з іншого – через обмаль доказів, адже всі звинувачення можуть базуватися лише на претензіях самого слідчого. Водночас положення окремих спеціальних законів (ч. 3 ст. 62 Закону України “Про Національну поліцію”) наголошують на забороні надання будь-яких письмових чи усних вказівок, вимог, доручень поліцейському або втручання іншим способом у законну діяльність поліцейського (крім визначених законом суб’єктів), у тому числі діяльність, пов’язану з кримінальним провадженням або провадженням у справах про адміністративні правопорушення [7]. Отже, можна припустити, що суб’єктами втручання в службову діяльність слідчого можуть бути не лише безпосередні учасники кримінального провадження (підозрювані, обвинувачені, потерпілі й ін.), але й, наприклад, працівники правоохоронного органу (працівник оперативного підрозділу Національної поліції, співробітник Служби безпеки України тощо).

Проведене нами опитування серед слідчих Національної поліції (всього 179 осіб) доводить, що в їхню процесуальну діяльність нерідко втручаються сторонні особи, які не мають відношення до розслідування, серед яких зазначаються службові особи, у тому числі працівники правоохоронних органів й оперативних підрозділів. Звісно, що за такі дії нелегко притягнути до кримінальної відповідальності, хоча норма закону є (ч. 2 ст. 343 КК України). Для цього бажано передбачити дії, які належать до втручання у діяльність слідчого та перешкодження виконанню покладених на нього обов’язків, а також перелік санкцій державного реагування.

Дії зацікавлених осіб, пов’язані з втручанням у процесуальну діяльність слідчого, на нашу думку, мають асоціюватися з будь-яким впливом на слідчого з метою схилити його до проведення певних слідчих (розшукових) й процесуальних дій чи утримання від таких або прийняття бажаного процесуального рішення. При визначенні таких несприятливих дій заслугоує на увагу положення щодо захисту діяльності по здійсненню правосуддя, закріплене у постанові Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року № 8 “Про незалежність судової влади”, а саме: “втручанням у діяльність судових органів слід розуміти вплив на суддю у будь-якій формі (прохання, вимога, вказівка, погроза, підкуп, насильство, критика судді в засобах масової інформації до вирішення справи у зв’язку з її розглядом тощо) з боку будь-якої особи з метою схили-

ти його до вчинення чи невчинення певних процесуальних дій або ухвалення певного судового рішення. При цьому не має значення, за допомогою яких засобів, на якій стадії процесу та в діяльність суду якої інстанції здійснюється втручання” (п. 11) [8]. На наше переконання, аналогічні норми мають діяти й у напрямі захисту процесуальної самостійності слідчого з метою уникнення будь-яких форм протидії його професійній діяльності.

Виходячи з зазначеного, можна навести навмисні дії, що за своїм змістом так чи інакше передбачають аспекти втручання в процесуальну діяльність слідчого чи перешкодження щодо її ефективності:

- вплив прямиий (прохання, погрози, спроба підкупу чи обіцяння різних вигод) чи опосередкований (натяки, поради тощо) зацікавлених осіб з метою одержання інформації або прийняття слідчим сприятливого для них рішення;

- вплив службових осіб з використанням важелю підлеглості (вказівки, вимоги, накази), зокрема, щодо прийняття певних процесуальних рішень;

- відкрита протидія шляхом усунення можливості одержання чи перевірки доказів;

- приховування чи знищення майна, що є предметом вилучення;

- зміна (перекручення) найважливіших даних для досудового розслідування кримінального правопорушення;

- свідомо неявка учасників кримінального провадження для проведення слідчих (розшукових) чи процесуальних дій;

- безпідставне оскарження законних дій слідчого або наклеп й ін.

Щодо останнього моменту, то схоже власне бачення наводять В. Т. Маляренко, І. В. Вернидубов, які стверджують: «Можна уявити, який хаос пануватиме в кримінальному провадженні, як довго буде тривати розслідування, якщо оскаржувати в цивільному порядку до суду кожен дію слідчого (допитувати чи не допитувати конкретних осіб, проводити чи не проводити експертизи або інші слідчі дії, визнавати чи не визнавати особу підозрюваною тощо)» [9, с. 59].

Проте, беручи до уваги право особи на оскарження та судовий захист, зазначимо, що такі дії за своїм змістом переважно мають перешкоджаючий характер. А. С. Александров у свою чергу переконливо наголошує, що судова практика створює прецеденти, коли обвинувачені за допомогою оскарження в судовому порядку здійснюють постійний вплив на слідство [10, с. 60].

У межах предмета нашого дослідження зауважимо, що в сучасній юридичній практиці трапляються непоодинокі випадки, коли в

процесуальну діяльність слідчого втручаються адвокати підозрюваних (обвинувачених), представники потерпілих, законні представники неповнолітніх підозрюваних, представники юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, цивільні позивачі, відповідачі, ігноруючи вимоги проведення окремих слідчих (розшукових) дій (допит (ст. 224 КПК України), пред'явлення особи для впізнання (ст. 228), обшук (ст. 234), огляд (ст. 237), слідчий експеримент (ст. 240), освідування (ст. 241), провадження судових експертиз (ст.ст. 101-102, 242), процесуальних дій (зокрема, ознайомлення з матеріалами кримінального провадження (ст. 221, 290) [1] й ін., тим самим нав'язуючи суб'єкту правозастосування певну точку зору. Зокрема, за результатами проведеного нами опитування слідчих поліції серед суб'єктів втручання найчастіше називають: начальника органу досудового розслідування (48,4%); начальника органу поліції (35,4%); прокурора (63%); суддю (11,5%); інших осіб (у різних випадках – різні службові особи; оперативні підрозділи; скаржники – 7,7% респондентів). На думку респондентів, не завжди це відбувається у межах наданих їм повноважень (у тому числі й процесуальних).

Отже, в сучасних умовах має місце теоретична вираженість протидії діяльності слідчого у формі втручання, що, своєю чергою, підкреслює відсутність дієвого механізму практичної реалізації захисту його процесуальної активності.

Підтвердженням цього можуть бути емпіричні дані, висвітлені в окремих наукових джерелах у зв'язку з криміналістичним вивченням злочинної діяльності, засобів та методів боротьби з нею [11; 12]. Так, зокрема, згідно з результатами емпіричних досліджень, протидія професійній діяльності працівників правоохоронних органів (усього 968 осіб) з боку зацікавлених осіб найчастіше проявлялася у таких формах, як: свідоме надання неправдивої інформації (60,5%); здійснення впливу на учасників кримінального провадження (підкуп, погрози, шантаж) (43,5%); відмова від будь-яких форм комунікації з працівником (42,3%); здійснення безпосереднього впливу на суб'єкта правозастосування (41,1%); елементи впливу з боку адвокатів (захисників) (вплив на потерпілих та свідків, забезпечення зв'язку суб'єкта протиправного діяння зі співучасниками, свідоме пасивне ставлення до можливих помилок і прорахунків фахівця тощо) (41,1%); використання засобів масової інформації для дезінформації та дискредитації (41,4%); знищення слідів скоєння злочину його суб'єктом або співучасниками (30,2%);

створення умов, що ускладнюють виконання фахівцем професійних завдань (19,3%). Як бачимо, арсенал заходів щодо протидії законній діяльності правника (у тому числі слідчого) доволі різноманітний, що в комплексі з іншими чинниками сприяє створенню умов для впливу ззовні.

Щодо форм безпосереднього впливу на суб'єкта правозастосування, то, на думку сучасних практичних працівників, найчастіше вони представлені: намаганням підкупити фахівця (у різних проявах) (66,8%); наклепом, провокативними діями з метою дискредитації (48,7%); погрозами заподіяння шкоди життю чи здоров'ю (у тому числі членам сім'ї та близьким людям) (20,6%); шантажуванням з оголошенням можливості використання певної дискредитуючої інформації (у тому числі щодо членів сім'ї та близьких людей) (5,5%); заподіянням матеріальної шкоди (5,4%); заподіянням тілесних ушкоджень (5,3%); іншими діями (4,1%). Отже, можна стверджувати про якісні показники деструктивних дій щодо протидії діяльності правника (у тому числі слідчого) з боку зацікавлених осіб, які можуть лягти в основу їх нормативного передбачення з відповідною кваліфікацією та заходами державного реагування.

З метою правового захисту окремих категорій службових осіб деякі дослідники висловлюють твердження щодо необхідності суттєвого посилення відповідальності за наклеп, якщо завідомо неправдиві висловлювання поширюються у зв'язку з виконанням особою своїх службових обов'язків [13]. Зазначена позиція знаходить своє відображення й у результатах проведеного нами опитування серед слідчих органів поліції. Респонденти досить часто пропонують встановити відповідальність за перешкоджання або втручання в діяльність слідчого в такий спосіб.

Варто також зауважити, що у слідчій практиці мають місце випадки, коли втручання в діяльність слідчого відбувається через завдання дійсної майнової шкоди (знищення чи пошкодження речових доказів, які в подальшому можуть бути предметом вилучення на користь держави, умисне пошкодження особистого чи державного майна та ін.). У таких ситуаціях, крім інших видів відповідальності, повинна діяти й матеріальна відповідальність як результат реагування на існування дефініції "пряма дійсна матеріальна шкода". Ми вважаємо, що такий підхід є дуже виваженим та продуктивним, адже чинне законодавство передбачає відповідальність за правопорушення аналогічного характеру (адміністративну, дисциплінарну та ін.), проте не забезпечує процес відшкодування завданих збитків. Адміністра-

тивно-правові відносини не розглядаються як суто майнові, вони є управлінськими й можуть бути лише майново-організаційними. Ці відносини виключають компенсаційний характер, адже він їм не притаманний.

Отже, з огляду на наведене, зазначимо, що превентивні заходи впливу з боку держави (уповноважених органів) повинні здійснюватися з позицій поєднання методів переконання та примусу. Такими заходами (засобами), на наш погляд, можуть бути: переконання в невинуватості аналогічних дій з боку зацікавлених осіб; захист потерпілих, свідків від впливу (тиску) на них; обмеження контактів суб'єкта злочину зі співучасниками, потерпілими, свідками; втаємничення підготовки та проведення конкретних слідчих (розшукових) дій чи оперативно-розшукових заходів; дезінформація потенційних суб'єктів протидії; прогнозування можливості реалізації суб'єктами конкретних форм протидії; використання засобів процесуального примусу; повідомлення про можливість причетності осіб до протидії законній діяльності працівника правоохоронного органу; оскарження неправомірних дій службових і посадових осіб тощо.

У контексті окреслених нами питань можна стверджувати, що в основі кожного конкретного впливового заходу чи прийому лежать, окрім правових підстав, урегульованих чинним законодавством, ще й професійні знання суб'єктів взаємодії, включаючи й ті, що знаходяться на перетині кримінально-правових, кримінологічних, криміналістичних, соціально-психологічних, управлінських й ін. галузей. Це здійснює вплив на перебіг правоохоронної й правозастосовної діяльності насамперед у межах відносин між її суб'єктами й об'єктами.

Слід наголосити, що примус реалізується категоричною вимогою, попередженням про притягнення до відповідальності, покаранням [14, с. 158]. Тому засоби правового захисту (зокрема, юридична відповідальність та правові санкції) мають бути спрямовані, передусім, на формування у свідомості суб'єкта протидії логічного упорядкування фактів дозволеного та забороненого (караного). Саме у такому разі може виникати відповідний мотиваційний бар'єр (наприклад, небажання особи втручатися в діяльність слідчого, зумовлене острахом несприятливих наслідків тощо).

Висновки.

Виходячи з наведеного, вважаємо доцільним підвищення меж кримінального покарання (санкції) за протиправні дії щодо слідчого. Це насамперед пов'язано з тим, щоб слідчий під час здійснення своїх процесу-

альних функцій не був “легкою здобиччю”, оскільки сучасна практика не виключає таких випадків.

У зв'язку з тим, що діяльність слідчого має безпосередньо правозастосовний характер, вважаємо за потрібне провести кримінально-правове розмежування понять “працівник правоохоронного органу” та “слідчий”. Визначення “вплив на працівника правоохоронного органу” видається нам досить загальним, а тому, на наш погляд, є необхідність у введенні більш конкретної норми кримінального закону: “вплив у будь-якій формі на слідчого”, яка б застосовувалася у разі втручання у його діяльність. Тому слід ввести до кримінального закону окрему статтю, що буде передбачати правові санкції за протиправні дії щодо професійної діяльності слідчого. Робота слідчого включає стадії кримінального процесу, від яких у подальшому залежить судочинство, а тому має бути аналогічною судовій діяльності за ступенем реалізації процесуальної самостійності та незалежності.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (редакція станом на 07.01.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Словник української мови : в 11 томах. – Том 8. – С. 317.
3. Оперативно-розшуковий діяльність : учебник / под ред. К. К. Горяинова, В. с. Овчинского, Г. К. Синилова, А. Ю. Шумилова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 848 с.
4. Юридична психологія : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / [В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я. Ю. Кондратьєв та ін.]; за заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 352 с.
5. Блажівський Є. М. Розмежування понять «втручання у діяльність» та суміжних понять / Є. М. Блажівський // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 1. – С. 244–257.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (редакція станом на 12.01.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/257729>.
8. Про незалежність судової влади : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>.
9. Малярєнко В. Т. Прокурор у кримінальному судочинстві. Деякі проблеми та шляхи їх вирішення :

навчальний посібник / В. Т. Маляренко, І. В. Вернидубов. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 238 с.

10. Александров А. с. Каким не быть предварительному следствию / А. С. Александров // Государство и право. – 2001. – № 9. – С. 54–62.

11. Бахин В. П. Материалы к изучению практики борьбы с преступностью / В. П. Бахин, Н. с. Карпов. – К. : изд-во Семенко Сергея, 2007. – 489 с.

12. Карпов Н. С. Криминалистическое изучение преступной деятельности, средств и методов

борьбы с ней (данные эмпирических исследований) / Н. С. Карпов. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 218 с.

13. Щодо відповідальності за наклеп [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakonoproekt.org.ua/shhodo-vidpovidaljnosti-za-naklep.aspx>.

14. Юридична психологія : підручник / [кол. авт. : Д. О. Александров, В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренка, Є. М. Моїсеєва. – К. : КНТ, 2007. – 360 с.

Статья посвящена характеристике явления вмешательства в процессуальную деятельность следователя, раскрывается через призму положений действующих нормативных предписаний государства и специфики современной юридической практики. Исследуются формы вмешательства в профессиональную деятельность следователя со стороны заинтересованных лиц. Высказывается мнение, что превентивные меры воздействия со стороны государства (уполномоченных органов) должны осуществляться с позиций сочетания аспектов убеждения и принуждения. Приводятся авторские рекомендации по решению определенных противоречий нормативно-правового и организационного характера, возникающие в процессуальной деятельности следователя.

Ключевые слова: вмешательство в процессуальную деятельность следователя, противодействие профессиональной деятельности, работник правоохранительного органа, правоприменительная деятельность, следственные (розыскные) действия, препятствование выполнению служебных обязанностей, средства правовой защиты, превентивные меры воздействия, убеждение, принуждение.

The article is devoted to the characteristic of the phenomenon of interference in the proceedings of the investigator that is revealed in the light of the principles of the regulatory framework and specific of behavioral manifestations of the specialist. It is alleged that in order to the principles the professional independence of the expert were not declarative, the valid legislation should ensure its maintenance by the system of legal guarantees adapted to the conditions and needs of modern legal practice. This is due to the possibility of adverse factors (unwanted actions, interference in the activity of the investigator, obstruction of performance of the appropriate authorities, etc.) that often arise in the process of professional activity.

Key words: interference in the procedural activities of the investigator, opposition to professional activity, law enforcement officer, law enforcement activities, investigative (search) actions, obstruction of performance of duties, remedies, preventive measures of influence, persuasion, coercion.